

Inspiratie

ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE
STIMULERENDE FACTOREN
BELEMMERENDE FACTOREN

SOCIAAL-EMOTIONEEL
LEREN EN ONTWIKKELEN
COMMUNICATIE
FYSIEKE SITUATIE
MEDISCHE SITUATIE

Didactie
TRAINING & ADVIES

DIDACTIE.NL

In deze uitgave

Voorbeeldzinnen ter ondersteuning bij het formuleren van de onderwijsbehoeften van een leerling. De structuur en terminologie sluiten aan bij ParnasSys, zodat je vlot en efficiënt kunt werken.

- 2 Sociaal - Emotioneel**
- 4 Leren en Ontwikkelen**
- 6 Communicatie**
- 8 Fysieke situatie**
- 10 Medische situatie**

Sociaal-Emotioneel

Ondersteuningsbehoeften

- De leerling heeft behoefte aan duidelijke en voorspelbare afspraken in de klas.
- De leerling heeft baat bij expliciete aanmoediging en bevestiging van positief gedrag.
- De leerling heeft ondersteuning nodig in het herkennen en benoemen van eigen emoties.
- De leerling vraagt om extra begeleiding bij het aangaan en onderhouden van sociale contacten.
- De leerling heeft baat bij een veilige plek of persoon waar hij/zij zich kan terugtrekken.
- De leerling heeft structuur nodig in het omgaan met groepsactiviteiten.
- De leerling vraagt om modeling van gewenst sociaal gedrag door de leerkracht of klasgenoten.
- De leerling heeft behoefte aan kleine, haalbare stappen om succeservaringen op te doen.
- De leerling heeft ondersteuning nodig in het reguleren van spanning of frustratie.
- De leerling heeft baat bij regelmatig check-ins om gevoelens te verwoorden.
- De leerling vraagt om een rustige en positieve benadering bij correctie.
- De leerling heeft begeleiding nodig bij het leren oplossen van conflicten.
- De leerling heeft steun nodig om zelfvertrouwen in sociale situaties op te bouwen.
- De leerling heeft behoefte aan herkenbare routines om zich veilig te voelen.
- De leerling heeft extra oefening nodig in het uitsluiten van eigen behoeften ten gunste van de groep.

Sociaal-Emotioneel

Stimulerende factoren

- De leerling toont motivatie om nieuwe vriendschappen te sluiten.
- De leerling reageert positief op complimenten en erkenning.
- De leerling laat groei zien in het omgaan met teleurstellingen.
- De leerling durft steeds vaker hulp te vragen aan volwassenen of leeftijdsgenoten.
- De leerling toont interesse in het perspectief van anderen.
- De leerling is bereid verantwoordelijkheid te nemen voor eigen gedrag.
- De leerling weet steun te vinden bij een of meerdere klasgenoten.
- De leerling benut positieve rolmodellen in de klas.
- De leerling ervaart succes in samenwerkingsopdrachten.
- De leerling toont doorzettingsvermogen bij lastige sociale situaties.
- De leerling is ontvankelijk voor feedback en leert hier zichtbaar van.
- De leerling straalt meer zelfvertrouwen uit in sociale interacties.
- De leerling neemt initiatief om deel te nemen aan groepsactiviteiten.
- De leerling geniet van complimenten en erkenning door de groep.
- De leerling gebruikt humor of creativiteit om verbinding te maken met anderen.

Belemmerende factoren

- De leerling ervaart spanning bij onverwachte situaties of veranderingen.
- De leerling trekt zich terug wanneer er sociale druk ontstaat.
- De leerling heeft moeite met het reguleren van boosheid of frustratie.
- De leerling vindt het lastig om kritiek of correcties te accepteren.
- De leerling kan zich onzeker voelen in een grote groep.
- De leerling laat vermijdingsgedrag zien bij nieuwe sociale uitdagingen.
- De leerling kan moeite hebben met het verwoorden van eigen gevoelens.
- De leerling reageert soms impulsief op spanningen.
- De leerling vindt het lastig om compromissen te sluiten.
- De leerling voelt zich snel overvraagd in drukke of chaotische situaties.
- De leerling ervaart moeite met het begrijpen van sociale signalen.
- De leerling kan negatief zelfbeeld laten zien in sociale interacties.
- De leerling ervaart spanning bij samenwerkingsopdrachten.
- De leerling heeft moeite om emoties van anderen te herkennen.
- De leerling vindt het lastig om verantwoordelijkheid te nemen voor eigen gedrag.

Leren en Ontwikkelen

Ondersteuningsbehoeften

- De leerling heeft behoefte aan duidelijke leerdoelen en succescriteria.
- De leerling vraagt om extra uitleg in kleinere, overzichtelijke stappen.
- De leerling heeft baat bij visuele ondersteuning (schema's, pictogrammen, stappenplannen).
- De leerling heeft begeleiding nodig bij het plannen en organiseren van werk.
- De leerling vraagt om herhaling en oefening om kennis te consolideren.
- De leerling heeft behoefte aan een rustig leerklimaat zonder veel prikkels.
- De leerling heeft baat bij een vaste structuur in het leerproces.
- De leerling heeft ondersteuning nodig bij het toepassen van strategieën voor begrijpend lezen of rekenen.
- De leerling vraagt om feedback die concreet, positief en direct toepasbaar is.
- De leerling heeft baat bij het activeren van voorkennis voor nieuwe leerstof.
- De leerling vraagt om differentiatie in tempo en niveau.
- De leerling heeft behoefte aan instructie in kleine groepjes of één-op-één.
- De leerling heeft steun nodig bij het ontwikkelen van zelfregulerende vaardigheden.
- De leerling heeft baat bij concrete materialen en praktische oefeningen.
- De leerling vraagt om duidelijke afspraken over werktijd en afronding van taken.

Leren en Ontwikkelen

Stimulerende factoren

- De leerling toont nieuwsgierigheid en stelt vragen over de leerstof.
- De leerling durft fouten te maken en leert hier zichtbaar van.
- De leerling benut eigen interesses als ingang tot leren.
- De leerling werkt gemotiveerd aan uitdagende taken.
- De leerling toont doorzettingsvermogen bij moeilijk werk.
- De leerling benut ondersteuning van klasgenoten tijdens samenwerkend leren.
- De leerling maakt gebruik van leerstrategieën die eerder succes hebben opgeleverd.
- De leerling durft eigen ideeën en oplossingen te presenteren.
- De leerling toont initiatief bij het zoeken naar informatie.
- De leerling geniet van succeservaringen en weet deze te benutten.
- De leerling neemt verantwoordelijkheid voor eigen leerproces.
- De leerling gebruikt feedback om zijn/haar werk te verbeteren.
- De leerling straalt zelfvertrouwen uit bij het presenteren van leerresultaten.
- De leerling legt verbanden tussen vakken of onderwerpen.
- De leerling ontwikkelt plezier in het leren door positieve ervaringen.

Belemmerende factoren

- De leerling ervaart moeite met het vasthouden van concentratie.
- De leerling heeft moeite met het plannen en organiseren van werk.
- De leerling raakt snel ontmoedigd bij fouten of tegenslagen.
- De leerling vindt het lastig om abstracte instructies te begrijpen.
- De leerling laat vermijdingsgedrag zien bij moeilijke taken.
- De leerling kan faalangst ervaren bij toetsen of presentaties.
- De leerling heeft moeite om verbanden te leggen tussen leerstof en praktijk.
- De leerling raakt afgeleid door prikkels in de omgeving.
- De leerling kan moeite hebben om zelfstandig te werken.
- De leerling heeft moeite met tempo en raakt hierdoor achterop.
- De leerling ervaart spanning bij groepsopdrachten of samenwerkend leren.
- De leerling heeft moeite om strategieën consequent toe te passen.
- De leerling voelt zich onzeker over eigen capaciteiten.
- De leerling kan weerstand tonen tegen nieuwe of onbekende taken.
- De leerling raakt overzicht kwijt bij grotere opdrachten of projecten.

Communicatie

Ondersteuningsbehoeften

- De leerling heeft behoefte aan expliciete instructie in het verwoorden van gedachten en gevoelens.
- De leerling vraagt om ondersteuning bij het luisteren naar en begrijpen van anderen.
- De leerling heeft baat bij herhaling van vragen of opdrachten in duidelijke taal.
- De leerling heeft ondersteuning nodig bij het formuleren van antwoorden.
- De leerling vraagt om visuele hulpmiddelen ter ondersteuning van gesproken taal.
- De leerling heeft baat bij extra tijd om zich verbaal te uiten.
- De leerling heeft begeleiding nodig in het voeren van gesprekken met leeftijdsgenoten.
- De leerling vraagt om aanmoediging om actief deel te nemen aan klassikale gesprekken.
- De leerling heeft behoefte aan modeling van gespreksvaardigheden door de leerkracht.
- De leerling heeft ondersteuning nodig bij het begrijpen van non-verbale signalen.
- De leerling vraagt om hulp bij het structureren van mondelinge presentaties.
- De leerling heeft baat bij kleine kringgesprekken waarin iedereen aan bod komt.
- De leerling heeft begeleiding nodig bij het leren stellen van vragen.
- De leerling heeft steun nodig bij het verwoorden van eigen behoeften.
- De leerling vraagt om ondersteuning in het gebruik van alternatieve communicatiemiddelen (bijv. pictogrammen, gebaren, spraakcomputer).

Communicatie

Stimulerende factoren

- De leerling toont interesse in gesprekken met leeftijdsgenoten.
- De leerling durft steeds vaker eigen ideeën te verwoorden.
- De leerling reageert positief op complimenten voor zijn/haar communicatiepogingen.
- De leerling benut lichaamstaal en mimiek ter ondersteuning van de boodschap.
- De leerling laat groei zien in het luisteren naar anderen.
- De leerling stelt vragen uit nieuwsgierigheid.
- De leerling neemt initiatief om een gesprek te starten.
- De leerling maakt gebruik van aangeboden communicatiemiddelen.
- De leerling durft zijn/haar mening te delen in de groep.
- De leerling herhaalt of verduidelijkt zichzelf als de boodschap niet begrepen wordt.
- De leerling gebruikt steeds vaker passende woorden en zinsconstructies.
- De leerling toont plezier in rollenspellen en gespreksactiviteiten.
- De leerling past feedback toe om communicatie te verbeteren.
- De leerling durft voor een groep te spreken met steun van de leerkracht.
- De leerling zoekt contact met anderen via zowel verbale als non-verbale communicatie.

Belemmerende factoren

- De leerling ervaart spanning bij het spreken in een groep.
- De leerling heeft moeite om eigen gedachten onder woorden te brengen.
- De leerling laat vermijdingsgedrag zien bij mondelinge opdrachten.
- De leerling heeft moeite met het begrijpen van complexe of abstracte taal.
- De leerling reageert soms impulsief zonder rekening te houden met de ander.
- De leerling vindt het lastig om beurten te nemen in een gesprek.
- De leerling kan stilvallen als hij/zij geen woorden vindt.
- De leerling heeft moeite met het interpreteren van non-verbale signalen.
- De leerling gebruikt beperkte woordenschat in gesprekken.
- De leerling ervaart spanning bij onverwachte vragen.
- De leerling vindt het lastig om feedback te ontvangen op communicatie.
- De leerling kan snel afgeleid raken tijdens gesprekken.
- De leerling praat soms te zacht of onverstaanbaar.
- De leerling heeft moeite met het onderscheiden van hoofd- en bijzaken.
- De leerling ervaart onzekerheid over uitspraak of taalgebruik.

Fysieke situatie

Ondersteuningsbehoeften

- Voldoende beweging tussendoor (energizers, korte pauzes).
- Afwisseling tussen zitten en actief leren.
- Toegankelijke werkplek (rolstoel, hulpmiddelen, aangepast meubilair).
- Rustige plek zonder te veel prikkels (licht, geluid).
- Goede ventilatie en frisse lucht in het lokaal.
- Regelmatige drink- en eetmomenten.
- Gezonde zithouding (ergonomisch meubilair).
- Gebruik van motorische materialen (bal, springtouw, kralenplank).
- Extra tijd voor fysieke taken (schrijven, knutselen).
- Begeleiding bij fijne motoriek (schrijven, knippen).
- Ondersteuning bij grove motoriek (gym, buitenspelen).
- Aanpassing van tempo bij vermoeidheid of lichamelijke beperking.
- Visuele of auditieve hulpmiddelen (bril, gehoorapparaat, vergrotingssoftware).
- Veiligheid in de klas en op het schoolplein (geen obstakels).
- Bewegingsoefeningen voor concentratie of ontspanning.

Fysieke situatie

Stimulerende factoren

- Goede nachtrust en regelmaat.
- Gezonde voeding en voldoende drinken.
- Voldoende lichaamsbeweging buiten school.
- Toegang tot medische zorg of fysiotherapie.
- Fitheid en uithoudingsvermogen.
- Motorische vaardigheid passend bij de leeftijd.
- Veilige, ergonomische werkplek.
- Ondersteunende hulpmiddelen die goed functioneren (bril, steunzolen, hoorapparaat).
- Veilige en stimulerende speelomgeving.
- Gezonde leefstijl thuis (sport, buitenspelen).
- Vroege signalering van fysieke problemen.
- Steun van ouders bij medische of fysieke behoeften.
- Evenwicht tussen inspanning en ontspanning.
- Leerkracht die oog heeft voor fysieke signalen (vermoeidheid, pijn).
- Positieve houding van het kind t.o.v. bewegen en gezondheid.

Belemmerende factoren

- Chronische vermoeidheid of slechte nachtrust.
- Ongezonde voeding of onregelmatig eten.
- Slecht zicht of gehoor zonder hulpmiddelen.
- Lichamelijke beperking (motorische problemen, handicap).
- Pijn of ongemak (rugpijn, hoofdpijn).
- Overgewicht of conditieproblemen.
- Astma of benauwdheid bij inspanning.
- Medicijngebruik dat concentratie beïnvloedt.
- Te weinig beweging buiten schooltijd.
- Onveilige zithouding of slecht passend meubilair.
- Overprikkeling door geluid, licht of drukte.
- Beperkte fijne motoriek (schrijven, knutselen lastig).
- Beperkte grove motoriek (rennen, springen, klimmen lastig).
- Stress of spanning die lichamelijk doorwerkt.
- Onveilige fysieke omgeving (gevaarlijke speelplaats, obstakels in klas).

Medische situatie

Ondersteuningsbehoeften

- Afstemming met ouders en behandelaars over medische afspraken.
- Duidelijke afspraken bij gebruik van medicatie op school.
- Flexibiliteit in werktijd (bij vermoeidheid of behandelingen).
- Rustmomenten of herstelplekken in de klas.
- Signalering van klachten of bijwerkingen door leerkracht.
- Extra tijd bij toetsen of taken.
- Begeleiding bij fysieke gevolgen (bv. sneller moe, concentratieverlies).
- Aangepast tempo bij lichamelijke beperkingen.
- Voorlichting aan klasgenoten (wanneer passend en in overleg).
- Toegankelijkheid van schoolgebouw (lift, aangepast toilet).
- Mogelijkheid tot hygiëne (handen wassen, eigen materialen).
- Extra herhaling bij schoolverzuim door behandelingen/ziekte.
- Mogelijkheid om huiswerk of lessen digitaal te volgen bij afwezigheid.
- Ondersteuning bij psychosociale gevolgen (angst, onzekerheid).
- Noodplan bij medische incidenten (bijv. epilepsie, allergie, astma).

Medische situatie

Stimulerende factoren

- Goede samenwerking tussen school, ouders en zorgverleners.
- Vroege diagnose en passende behandeling.
- Duidelijke communicatie over medische afspraken.
- Medicatie die goed is ingesteld en werkt.
- Positieve houding van het kind t.o.v. zijn/haar gezondheid.
- Ouders die actief meedenken en ondersteunen.
- Hulp van een interne begeleider of zorgcoördinator.
- Toegankelijkheid tot hulpmiddelen of voorzieningen.
- Begripvolle en ondersteunende leerkrachten.
- Vrienden of klasgenoten die steun bieden.
- Informatie en kennis binnen het schoolteam over de aandoening.
- Goede lichamelijke conditie ondanks medische beperking.
- Evenwichtige dagstructuur met rust en inspanning.
- Veilige schoolomgeving met protocollen.
- Kind ervaart succes en kan talenten laten zien naast medische situatie.

Belemmerende factoren

- Regelmatig schoolverzuim door ziekte of ziekenhuisbezoeken.
- Vermoeidheid of pijnklachten.
- Bijwerkingen van medicatie (slaperigheid, concentratieproblemen).
- Onzekerheid of schaamte over medische situatie.
- Onbegrip of onbekendheid bij leerkrachten of klasgenoten.
- Gebrek aan duidelijke afspraken over medische zorg op school.
- Niet-passende fysieke omgeving (geen lift, te druk, geen rustplek).
- Onvoldoende communicatie tussen ouders, school en artsen.
- Angst voor een incident (bijv. epileptische aanval).
- Beperkte deelname aan gym of buitenspel.
- Stress door wisselende gezondheidstoestand.
- Onvoorspelbaarheid van klachten (soms wel, soms niet aanwezig).
- Te hoge of juist te lage verwachtingen vanuit school.
- Sociale isolatie door afwezigheid of fysieke beperkingen.
- Onvoldoende aandacht voor emotionele impact van ziekte.

Inspiratielijsten Ondersteuningsbehoeften

Didactie

training, advies en interim voor onderwijsprofessionals

WWW.DIDACTIE.NL